

ВІЙНА ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ІСПАНСЬКИХ КОЛОНІЙ 1810-1826 РР.

Боковня В.В.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

e-mail: vladislav.bokkovnya@gmail.com

Початок ХІХ ст. можна з упевненістю назвати новим етапом для країн Латинської Америки. Це час, коли економічні, політичні та соціальні невдоволення широких мас населення стали каталізатором запеклої боротьби за власну незалежність від іспанського домінування.

На той час Латинська Америка асоціювалась з тотальними заборонами, дискримінацією населення, високими податками. Втім, незважаючи на панування латифундизму та постійних обмежень зі сторони метрополії, в колоніях поступово зароджувалися буржуазні відносини. Також слід зазначити, що на пробудження національної самосвідомості мала значний вплив Велика французька революція кінця ХVІІІ ст., яка стала прикладом боротьби і спонукала населення до активних дій за відстоювання своїх власних прав та інтересів [1].

Варто зазначити, що війна за незалежність в іспанських колоніях пройшла два етапи: 1810-1815 рр. і 1816-1826 рр. Перший період можна охарактеризувати як компромісний, оскільки була відновлена законна влада Фердинанда VII – короля Іспанії, а сама метрополія пішла на низку поступок щодо своїх латиноамериканських володінь, наприклад на колонії було поширено ліберальну Кадіську конституцію 1812 р. Необхідно врахувати також те, що вже на першому етапі визвольної війни створювалися своєрідні урядові хунти, які не просто стали осередком управління патріотичним рухом, а й фактично поклали початок зародженню державності. Хунта була відома такими талановитими військовими ватажками і діячами, як С. Болівар, Х. Сан-Мартін, Х. Артигас і ін. У ході боротьби з іспанською армією патріоти виробляли конкретні форми організації політичної та державної влади, якими замінювали стару колоніальну адміністрацію [2].

Другий період війни – це важка боротьба за свою свободу, всупереч протиріччям, які були зумовлені різними поглядами на хід бойових дій між певними класами та соціально-етнічними групами антиіспанського табору. У міру успіхів визвольної боротьби урядові хунти або спеціальні установчі конгреси проголошували незалежність окремих латиноамериканських держав. Так, фактично до кінця 1826 р. Іспанія втратила майже усі свої американські володіння, за винятком Куби та Пуерто-Ріко. Колишні колонії утворили ряд незалежних держав – Мексику, Сполучені Штати Центральної Америки, Колумбію, Перу, Чилі, Болівію, Сполучені провінції Ла-Плати (Аргентину) та Парагвай.

У наступні роки відбулося дроблення цих держав. Колумбія розпалася на три самостійні республіки: Венесуелу, Нову Гранаду (Колумбія), Еквадор. Від Аргентини відділився Уругвай. Сполучені Штати Центральної Америки розпалися

на п'ять невеликих республік: Гватемалу, Гондурас, Сальвадор, Нікарагуа та Коста-Ріку.

Важливим також є те, що найбільшим завоюванням національно-визвольних революцій в країнах Іспанської Америки стало прийняття демократичних буржуазних конституцій. У більшості країн було ліквідоване рабство, знищено страхітливую інквізицію, скасовано дворянські титули та інші монархічні атрибути [3].

Загалом підсумовуючи, варто сказати, що у результаті національно-визвольної війни 1810-1826 рр. було покінчено з монополіями, заборонами і регламентацією, що сковували економічний розвиток колоній, створені більш сприятливі умови для залучення Іспанської Америки до системи світового господарства. Були відмінені подушний податок і трудова повинність корінного населення. У державах, що знову виникли, був встановлений республіканський, парламентський лад і прийняті конституції. Війна за незалежність носила, по суті, характер антиколоніальної революції. Вона не привела до корінних змін соціально-економічної структури країн Іспанської Америки, однак стимулювала зростання національної самосвідомості, прискорила формування і консолідацію іспано-американських націй.

Список використаних джерел

1. Chasteen, John Charles. *Americanos: Latin America's Struggle for Independence*. New York: Oxford University Press, 2008.
2. Galeano, Eduardo. *Open Veins of Latin America: Five Centuries of the Pillage of a Continent*. New York: Monthly Review Press, 1997.
3. Мустафін О. *Справжня історія пізнього нового часу*. Харків, 2017. – С. 126- 306.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Іржавська А.П.

ГЕОПОЛІТНИЙ ВЕКТОР УКРАЇНИ ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Жиліна Н.В.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: viletska.nataliia2318@vu.cdu.edu.ua

Тематика політичного розвитку України сьогодні вкотре сягає свого апогею, як за часів відновлення незалежності. Адже кожного дня дипломатична еліта країни виборює право на існування та зумовлює розвиток спрямованості нашої країни. Актуальність проблематики зумовлена складними умовами протистояння з повномасштабною агресією Російської федерації.

З історичної точки зору, геополітичний напрямок розвитку України після Другої світової війни в основному визначав Радянський Союз, оскільки Україна була однією з його республік. Проте з розпадом Радянського Союзу та шляхом України до незалежності країна змінила свій геополітичний курс.